

Uz finansijsku podršku Ruske Federacije

Empowered lives.
Resilient nations.

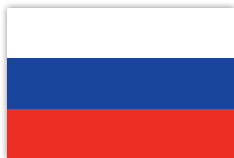

Ruralni turizam Priručnik za pružaoce usluga

maj 2019.

Ovaj Priručnik je pripremljen u okviru projekta „Ukusi Regiona – Promovisanje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda sa dodatom vrednošću za unapređenje ekonomskih kapaciteta porodičnih gazdinstava”, koji sprovodi Regionalna razvojna agencija „Braničevo-Podunavlje” doo, u okviru šireg programa „Podrška razvoju proizvodnih kapaciteta u agro-industrijskom sektoru u Srbiji” koji finansira Ruska Federacija, a sprovodi Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP).

Stavovi u ovom dokumentu nisu nužno stavovi Programa Ujedinjenih nacija za razvoj i Ruske Federacije. Za sadržaj ovog dokumenta odgovorna je isključivo Regionalna razvojna agencija „Braničevo-Podunavlje” doo.

Uz finansijsku podršku Ruske Federacije

Regionalna razvojna agencija
Braničevo – Podunavlje

*Empowered lives.
Resilient nations.*

Izdavač:

Regionalna razvojna agencija „Braničevo-Podunavlje” doo Požarevac

Stari korzo 30/3, 12 000 Požarevac

+381 (0)12 510 824

office@rra-bp.rs, www.rra-bp.rs

Autor: dr Miloš Ćuruvija

Fotografije: RRA BP, Internet

Uredila: Ivana Antonijević

Dizajn i štampa: Kompromis dizajn, Požarevac

Ruralni turizam

Priručnik za pružaoce usluga

Regionalna razvojna agencija „Braničevo-Podunavlje“ doo

maj 2019.

Sadržaj

Uvod	3
1. O ruralnom turizmu	4
2. Kako zakon uređuje ruralni turizam	6
2.1. Vrste objekata	6
2.2. Minimalni tehnički i sanitarno-higijenski uslovi	8
2.3. Kategorizacija objekata	9
2.4. Poslovanje	11
2.5. Obaveze pružaoca usluga	12
3. Kako uspešno pružati usluge u ruralnom turizmu	13
3.1. Planiranje	13
3.2. Marketing	16
3.3. Saradnja i udruživanje	18
Umesto zaključka	20

Uvod

Zahvaljujući kvalitetnom i raznolikom prirodnom okruženju i raznovrsnim kulturno-istorijskim nasleđem, region Braničevo-Podunavlje jedan je od retkih krajeva u Srbiji koji može da se pohvali bogatom paletom preduslova za razvoj ruralnog turizma. Ipak, potencijali ovog sektora nisu valorizovani i iskorišćeni na odgovarajući način, niti je isti dovoljno prepoznat kao šansa za bolje privređivanje porodičnih gazdinstava i posledično, unapređenje kvaliteta rada i života u ruralnim sredinama našeg Regiona.

Regionalna strategija ruralnog razvoja za region Braničevo-Podunavlje 2016-2020, među identifikovanim ciljevima i merama u okviru Prioritetne oblasti 2: Raznovrsnija ruralna ekonomija i jače preduzetništvo, identifikuje Razvoj ruralnog turizma kao jedan od ključnih ciljeva, i definiše set mera koje adresiraju različite identifikovane slabe tačke u procesu. Fokus je na aktivaciji postojećih resursa, unapređenju kapaciteta pružaoca usluga, razvoju integrisanih turističkih proizvoda i marketingu regionalne ponude.

U okviru regionalnog projekta "Ukusi Regiona – Promovisanje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda sa dodatom vrednošću za unapređenje ekonomskih kapaciteta porodičnih gazdinstava", deo aktivnosti posvećeno je stimulisanju bolje povezanosti lokalnih proizvođača i pružaoca usluga u turizmu, sa ciljem afirmacije gastronomije kao jednog od ključnih turističkih proizvoda Regiona. Posebna pažnja posvećena je i sektoru seoskog turizma, odnosno animiranju i informisanju poljoprivrednih gazdinstava o ključnim aspektima pokretanja i bavljenja seoskim turizmom, koji predstavlja veliki potencijal za unapređenje prihoda gazdinstva, kao i odličan kanal prodaje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Upravo na ove teme organizovana je radionica, a ovaj Priručnik sumira prezentovane materijale sa ciljem da svim zainteresovanim pružiocima usluga ponudi set ključnih praktičnih informacija, bitnih za planiranje i početak pružanja ovakve usluge u ruralnoj sredini, kao i za kontinuirana unapređenja.

Projekat „Ukusi Regiona - Promovisanje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda sa dodatom vrednošću za unapređenje ekonomskih kapaciteta porodičnih gazdinstava” sprovodi Regionalna razvojna agencija „Braničevo-Podunavlje” doo, u okviru šireg programa „Podrška razvoju proizvodnih kapaciteta u agro-industrijskom sektoru u Srbiji” koji finansira Ruska Federacija, a sprovodi Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP).

1. O ruralnom turizmu

Iako se u današnje vreme u Srbiji najčešće koristi termin „seoski turizam“, ruralni turizam je ispravniji i širi pojam, koji integriše sve oblike turističkih usluga i aktivnosti koje se odvijaju u ruralnoj sredini:

- agroturizam ili pružanje usluga smeštaja, ishrane, pića i drugih usluga na seoskom domaćinstvu

- mali porodični hoteli (B&B), kuće za odmor, kampovi i ostali smeštajni kapaciteti u seoskim sredinama

- etno sela i etno kuće

- vinarije i degustacione sale

- izletišta

- folklor i seoske manifestacije

- kulturne i prirodne atrakcije

- lov i ribolov

- gastronomski turizam

- verski turizam

- zdravstveni turizam

- aktivni turizam

- ...

Glavna odlika ruralnog turizma svakako je direktan kontakt sa domaćinima, odnosno neposredno iskustvo lokalne zajednice, kuture i načina života na selu, kao i učestvovanje u seoskim aktivnostima. Ne manje važni su autentičnost i tradicija konkretne sredine, kao i relaksirajući, jedinstveni prirodni ambijent.

Međufaktore atraktivnosti konkretne seoske sredine, ističu se i dostupnost, odnosno njena geografsko-turistička lokacija, ponuda tradicionalnih proizvoda – gastronomije i rukotvorina, infrastruktura i opremljenost i na kraju, ali ništa manje važna, inicijativa i gostoljubivost lokalnog stanovništva koje prenosi svoju povezanost sa lokalnom sredinom posetiocu. Kroz ove aspekte, ruralni turizam nudi posetiocu jedinstveni doživljaj, opuštanje, zabavu i nova znanja.

S druge strane, ruralni turizam donosi višestruke koristi lokalnoj zajednici i ruralnoj sredini u celini, obzirom na potencijalno visoki uticaj na diversifikaciju i uspješnije performanse ruralne ekonomije. Takođe, turizam u ruralnoj sredini pretpostavlja očuvanje i održivo upravljanje kulturnim i prirodnim nasleđem, kao jednim od ključnih elemenata ponude.

Koristi od ruralnog turizma

2. Kako zakon uređuje ruralni turizam

Strategijom razvoja turizma u RS za period 2016-2025. godine, ruralni turizam je identifikovan kao jedan od turističkih proizvoda od posebnog značaja za razvoj turizma. Od mnogobrojnih usluga koje mogu da se pružaju u oblasti ruralnog turizma, fokusiraćemo se na agroturizam koji podrazumeva turizam na registrovanom poljoprivrednom gazdinstvu, kojim se najčešće vlasnici gazdinstava pored poljoprivredne proizvodnje bave kao dopunskom delatnošću, odnosno iznajmljivanje privatnih objekata u seoskim sredinama. Prema važećem zakonu¹, fizička lica mogu da pružaju posetiocima usluge noćenja i posluživanja hrane i pića u 2 tipa registrovanih ugostiteljskih objekata za smeštaj: domaća radinost i seosko turističko domaćinstvo.

2.1. Vrste objekata

Registrovanje objekta kao **domaće radinosti** podrazumeva iznajmljivanje soba, apartmana i kuća u privatnom vlasništvu, kapaciteta maksimalno do 30 ležaja, sa mogućnošću pružanja usluge ishrane i pića isključivo gostima koji su u njima smešteni.

Kuća je ugostiteljski objekat za smeštaj koji je građevinski i samostalno funkcionalan objekat sa sopstvenim dvorištem, koja se izdaje gostu kao celina i u kojoj se pružaju gostu usluge smeštaja, a mogu se pružati i usluge ishrane i pića, iako je u kući gostu obezbeđena mogućnost da samostalno priprema i konzumira hranu.

¹ Pravilnik o uslovima i načinu obavljanja ugostiteljske delatnosti, načinu pružanja ugostiteljskih usluga, razvrstavanju ugostiteljskih objekata i minimalnim tehničkim uslovima za uređenje i opremanje ugostiteljskih objekata (Sl. glasnik RS, br. 48/2012 i 58/2016)

Apartman je ugostiteljski objekat za smeštaj koji je deo zgrade ili kuće u kojem se gostu pružaju usluge smeštaja, a mogu da se pružaju i usluge ishrane i pića, iako je gostu u apartmanu obezbeđena mogućnost da samostalno priprema i konzumira hranu.

Soba je ugostiteljski objekat za smeštaj koji je deo stambene zgrade, kuće ili stana u kojem se gostu pružaju usluge smeštaja, a mogu da se pružaju i usluge ishrane i pića.

Seosko turističko domaćinstvo je objekat ili grupa objekata u kojem se pružaju usluge smeštaja, ishrane i pića, a koji se nalazi u ruralnom (seoskom) okruženju, sa elementima lokalnog obeležja i nasleđa, odnosno uređen i opremljen u skladu sa tradicijom područja na kojem se nalazi. Maksimalan kapacitet ležajeva u seoskom turističkom domaćinstvu je 30. Smeštajne jedinice seoskog turističkog domaćinstva su sobe sa ili bez kupatila, kao i druge arhitektonske celine tradicionalnog karaktera (vajati, kolibe i sl.), dok je u okviru seoskog turističkog domaćinstva moguće pružati i ugostiteljske usluge smeštaja na otvorenom u privremeno postavljenoj opremi za kampovanje, na prostoru do 20 kamp-parcela, za najviše 30 gostiju. Kod uspostavljanja kampa, neophodno je napomenuti da se sanitarni čvor može koristiti u već postojećim objektima. Usluge ishrane i pića moguće je pružati gostima koji su u domaćinstvu smešteni, kao i organizovanim turističkim grupama do 50 osoba. Podrazumeva se da su hrana i piće koji se pripremaju i služe, pretežno iz sopstvene proizvodnje.

2.2. Minimalni tehnički i sanitarno-higijenski uslovi

Kao i drugi ugostiteljski objekti za smeštaj, objekti domaće radinosti i seoska turistička domaćinstva moraju da zadovoljavaju određene minimalne tehničke i sanitarno-higijenske uslove², koji se proveravaju tokom procesa kategorizacije.

Opšti minimalni tehnički i sanitarno-higijenski uslovi definišu kriterijume vezane za:

- Snabdevanje energetskim izvorima, higijenski-ispravnom vodom i mogućnost odvođenja otpadnih voda i drugih otpadnih materijala,
- Prilazne puteve, parking, pristup za goste i hortikulturalno uređenje slobodne površine oko objekta,
- Spoljni izgled ugostiteljskog objekta i vanjskih površina namenjenih za ugostiteljsku delatnost,
- Objekte u kojima se čuvaju domaće životinje,
- Prostorije za skladištenje i obradu životnih namirnica i pripremu hrane,
- Toalete za goste,

Posebni uslovi za ugostiteljski objekat za ishranu i piće, propisuju takođe minimalne standarde vezane za izgled i opremljenost kuhinje, kao i prostorija za skladištenje i čuvanje životnih namirnica, odnosno usluživanje jela i pića. Posebni uslovi za ugostiteljske objekte za smeštaj definišu izgled i opremljenost soba i kupatila, kao i njihovo održavanje.

Kod minimalnih sanitarnih uslova za pružanje hrane, po zakonu sva lica koja vrše usluge hrane i pića u domaćinstvu podležu godišnjem zdravstvenom pregledu kojim potvrđuju da ne boluju od neke zarazne bolesti, odnosno, da nisu evidentirani na kliconoštvo i parazite. Zakon predviđa da fizičko lice koje pruža usluge ishrane i pića ima sanitarnu knjižicu, iako se preporučuje, da svi iz domaćinstva koji imaju kontakt sa hranom imaju redovno overenu sanitarnu knjižicu, čime se umanjuje mogućnost bilo kakve kontaminacije hrane.

² Pravilnik o minimalnim tehničkim i sanitarno-higijenskim uslovima za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćoj radinosti i u seoskom turističkom domaćinstvu (Sl. glasnik, br. 41/2010 i 48/2012 – dr. pravilnik)

2.3. Kategorizacija objekata

Neophodno je da sve vrste objekata domaće radinosti i seoska turistička domaćinstva budu kategorisani. Vlasnik objekta dostavlja nadležnom organu lokalne samouprave zahtev za kategorizaciju i neophodna prateća dokumenta: dokaz o vlasništvu objekta, fotokopiju lične karte, dokaz o uplati administrativnih taksi, lekarsko uverenje o zdravstvenoj sposobnosti za obavljanje ugostiteljske delatnosti za lice i članove domaćinstva koji pružaju usluge smeštaja, ishrane i pića, potvrdu ovlašćene zdravstvene ustanove da fizičko lice koje pruža ugostiteljske usluge i članovi domaćinstva nisu evidentirani na kliconoštvo i parazite, Izjavu o ispunjenosti standarda za određenu vrstu i kategoriju ugostiteljskog objekta, Izjavu o ispunjenosti minimalnih tehničkih uslova za uređenje i opremanje određene vrste i kategorije ugostiteljskog objekta za smeštaj, Izjavu o ispunjenosti sanitarno-higijenskih uslova.

Lokalna komisija za kategorizaciju ugostiteljskih objekata potom postupa po zahtevu stranke, utvrđuje ispunjenost uslova za traženu kategoriju i sačinjava zapisnik o zatečenom činjeničnom stanju i daje predlog za razvrstavanje objekta u kategoriju, na osnovu kojeg se izdaje rešenje o kategorizaciji.

Kriterijumi kategorizacije podrazumevaju 2 grupe elemenata:

- osnovne elemente koji se ne boduju i ukoliko neki od njih nije ispunjen, onemogućava se donošenje rešenja o kategorizaciji,
- izborne elemente na osnovu kojih se ostvaruju bodovi, odnosno, razvrstavaju objekti u kategorije na osnovu dodatnih usluga, sadržaja i pogodnosti za goste koje objekat poseduje.

Svi ugostiteljski objekti vrste domaća radinost i seosko turističko domaćinstvo razvrstavaju se u kategorije 1 – 4 zvezdice, u skladu sa minimalno ostvarenim bodovima po osnovu izbornih elemenata. Rešenje o kategorizaciji izdaje se na period od 3 godine, za sve vrste smeštajnih kapaciteta. Oznaka za vrstu i kategoriju objekta propisanog izgleda, izdaje nadležni organ jedinice lokalne samouprave i postavlja se na vratima sa spoljne strane ili na drugom vidnom mestu unutar objekta.³

³ Pravilnik o standardima za kategorizaciju ugostiteljskih objekata za smeštaj (Sl. glasnik RS, br. 83/2016 i 30/2017) i Prilozi

Oznake vrste i kategorije objekata

2.4. Poslovanje

Dosad je fizičko lice moglo da pruža usluge u domaćoj radinosti ili seoskom turističkom domaćinstvu isključivo preko posrednika, tj. lokalne turističke organizacije, turističke agencije ili drugog pravnog lica registrovanog za obavljanje privredne delatnosti, a na osnovu sklopljenog ugovora, kojim se definiše i visina provizije za posredničke usluge. Naplata se vrši na način da posrednik izdaje „račun na ime“ i fiskalni račun za pružene usluge direktno gostu ili fizičkom licu koje je usluge pružilo. Međutim, novi Zakon o ugostiteljstvu⁴ dopušta i mogućnost direktnog poslovanja bez posrednika, odnosno neposredne prodaje, prijave, naplate i izdavanja računa od strane pružaoca usluga.

Usluge pružene u domaćoj radinosti ili seoskom turističkom domaćinstvu podležu plaćanju poreza na prihod fizičkog lica, koji se od 01. jula 2019. obračunava za kalendarsku godinu i plaća paušalno. Ovaj porez se obračunava tako što se iznos od 5% od prosečne mesečne zarade zaposlenog u RS u godini koja prethodi godini za koju se utvrđuje porez, pomnoži sa brojem pojedinačnih ležajeva, odnosno kamp-parcelsa i odgovarajućim koeficijentom prema kategoriji turističkog mesta u skladu sa zakonima koji uređuju ugostiteljstvo i turizam⁵.

Pored korišćenih usluga, gostu se naplaćuje i boravišna taksa čija je visina definisana odlukom nadležnog organa lokalne samouprave, a zavisi od kategorije turističkog mesta. Uбудuće je predviđeno da pružaoc usluge u domaćoj radinosti ili seoskom turističkom domaćinstvu nije u obavezi da istakne iznos boravišne takse, koja će se takođe plaćati paušalno.

! Planirane reforme zakona koji uređuju turizam i ugostiteljstvo predviđaju uspostavljanje „E-turista“ kao centralnog informacionog sistema koji će sadržavati registar svih pružaoca usluga u turizmu i ugostiteljstvu, ali će takođe omogućiti i elektronsku prijavu za kategorizaciju, kao i prijavu i vođenje evidencije gostiju.

⁴ Zakon o ugostiteljstvu (Sl. glasnik RS, br. 17/2019)

⁵ Zakon o porezu na dohodak građana (Sl. glasnik RS, br. 24/01, 80/02 – dr. zakon, 135/04, 62/06 – ispravka, 31/09, 44/09, 18&10, 91/11 – US, 93/12, 114/12 – US, 47/13, 48/13 – ispravka, 108/13, 57/14, 68/14 – dr. zakon, 112/15, 113/17, 95/18)

2.5. Obaveze pružaoca usluga

Vlasnici domaće radinosti i seoskih turističkih domaćinstava imaju obavezu:

- Istaknuti propisanu oznaku kategorije, kao i ime i kontakt pružaoca usluga,
- Održavati prostorije i opremu i pružati usluge prema propisanim standardima,
- Ukoliko pružaju usluge ishrane, utvrditi normative hrane i pridržavati ih se,
- Vidno istaknuti cene usluga i boravišne takse i pridržavati ih se,
- Vidno istaknuti kućni red i inventar,
- Voditi evidenciju gostiju za svaku smeštajnu jedinicu⁶, odnosno u tzv. Knjigu gostiju redovno upisivati sve goste koji su ostvarili noćenje u objektu. Dodatno, strane goste je neophodno prijaviti nadležnoj policijskoj upravi, putem propisanog obrasca,
- U objektu držati rešenje o kategorizaciji nadležnog organa lokalne samouprave.

⁶ Pravilnik o obliku, sadržini i načinu vođenja evidencije gostiju u seoskom turističkom domaćinstvu (Sl. glasnik RS, br. 96/2009);
Pravilnik o obliku, sadržini i načinu vođenja evidencije gostiju u domaćoj radinosti (Sl. glasnik RS, br. 96/2009)

3. Kako uspešno pružati usluge u ruralnom turizmu

Da bi se u okviru ruralnog turizma definisale usluge, neophodno je da se za svako domaćinstvo uspostavi turistički proizvod koji se nudi na tržištu. U tom smislu potrebno je da sami vlasnici definišu način poslovanja (sezonski ili preko cele godine), kao i da kreiraju različite pakete za smeštaj i boravak gostiju. To najčešće mogu biti celodnevni boravak sa ili bez hrane, višednevni boravak ili neka druga aktivnost koja se nudi gostima.

3.1. Planiranje

Bez obzira na to koliko je ideja dobra, kako bi se uspešno realizovala i počela da donosi prihod neophodno je uraditi realan biznis plan, što je prvi korak ka uspehu. Osnovna pitanja na koja je potrebno odgovoriti pre i tokom izrade biznis plana su:

- Šta je proizvod ili usluga našeg domaćinstva?
- Sa kojim veštinama raspolažemo, a koje mogu biti od koristi?
- Koje su naše slabe strane za obavljanje delatnosti?
- Ko su kupci naših usluga?
- Da li znamo da ponudimo uslugu ili proizvod?
- Ko nam je konkurencija?
- Šta naš proizvod čini jedinstvenim/boljim od sličnih na tržištu?
- Sa kime možemo da sarađujemo?
- Kako vidimo naše domaćinstvo za 10 godina?
- Koje su očekivane promene u okruženju?
- Kako ćemo finansirati našu investiciju?

Najčešći korisnici usluga ruralnog turizma su porodice s decom, manje grupe prijatelja i penzioneri, kao i veće organizovane grupe i posetioci sa specijalnim interesima (pecaroši, biciklisti i dr.). Oni najčešće posećuju ruralnu sredinu tokom 1-dnevnog izleta ili kraćeg odmora.

Ključne aktivnosti koje su interesantne posetiocima ruralnih sredina podrazumevaju pre svega odmor i rekreaciju na otvorenom (šetnje u prirodi, vožnje biciklom i sl.), obilaske lokalnih atrakcija (objekti kulturno-istorijskog nasleđa, prirodne atrakcije i sl.) i manifestacija koji često uključuju edukativne i zabavne elemente, uživanje u lokalnoj gastronomskoj ponudi i dr. Posebnu vrednost ponude predstavlja mogućnost učestovanja u različitim poslovima na seoskom imanju (npr. sakupljanje bilja, proizvodnja rakije ili domaće zimnice i sl.), radionicama za pripremu tradicionalnih jela, izradu rukotvorina, starim zanatima, različitim tematskim rutama (npr. putevi vina, kulturno-istorijske rute i sl.) i drugi inovativni turistički proizvodi.

Pored osnovnih usluga smeštaja i eventualno ishrane, organizacija neke od aktivnosti od strane vlasnika (npr. vođene šetnje, radionice na imanju) ili prilagođavanje objekta određenim interesima posetioca (npr. parking/garaža za smeštaj bicikala, igralište za decu) značajno unapređuju atraktivnost samog objekta, a posetioci će biti zahvalni za informacije o atrakcijama i aktivnostima koje se nude na konkretnoj destinaciji (npr. kulturno-istorijske i prirodne atrakcije).

! Pružalac usluga u ruralnom turizmu mora naročito da povede računa o bezbednosti gostiju, pre svega o sigurnom dolasku i boravku gosta, bezbednosti hrane i pića, bezbednosti pri seoskim radovima, sportsko-rekreativnim aktivnostima i dr.

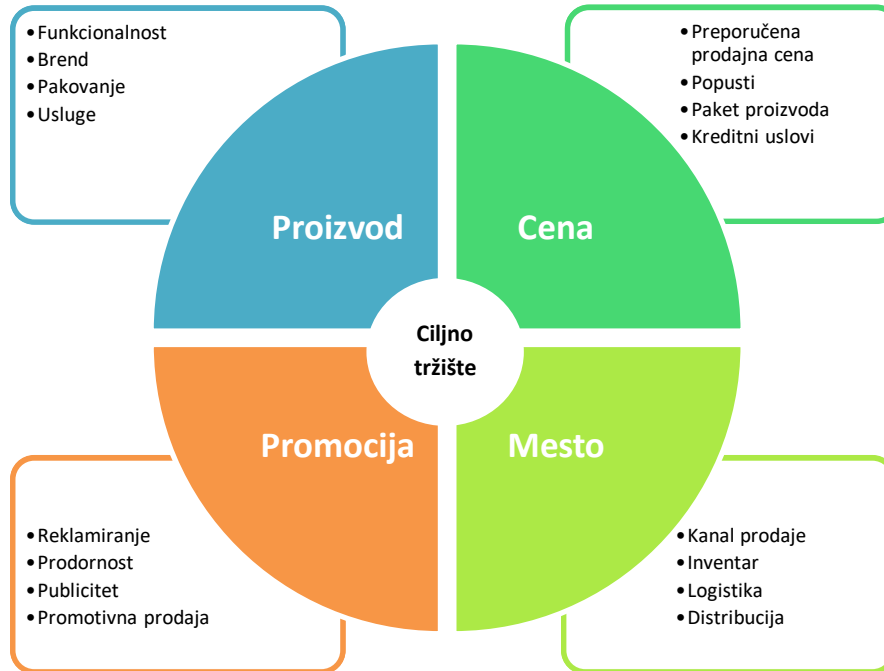
U skladu sa aktuelnim trendovima u turizmu prema kojima su klasični suveniri prevaziđeni, ponuda ruralnog turizma predstavlja idealan kanal za **prodaju domaćih, tradicionalnih i autohtonih proizvoda**, koje će posetioци rado odneti svojim kućama i prijateljima kao reprezentativan suvenir destinacije. Tu se prevashodno misli na različite poljoprivredno-prehrambene proizvode, kao i rukotvorine i proizvode starih zanata, a posebno na proizvode sa oznakom geografskog porekla.

3.2. Marketing

Kako bi trajno bili konkurentni na domaćem i stranim turističkim tržištima, dosledno pružanje kvalitetnih usluga nije dovoljno. Neophodno je stalno oslušivati okruženje i ocenjivati sopstvenu poziciju, kao i trendove u turizmu koji se uslovljeni zahtevima posetioca stalno menjaju. To su ključni razlozi, zbog kojih akteri u ruralnom turizmu moraju stalno da unapređuju i inoviraju svoju ponudu prilagođenu konkretnim segmentima tržišta, a ujedno da nastoje da zadrže svoju autentičnost i budu održivi. Sve aktivnosti trebaju da budu usmerene na zadovoljenje potreba, zahteva i želja posetioca, odnosno, neophodno je naš proizvod promovisati kod zainteresovanog posetioca i ponuditi mu ga na odgovarajući način i po odgovarajućoj ceni.

Marketing mix

Jedan od aspekata marketinga koji se najčešće doživljava kao preskup ili neizvodljiv jeste promocija, odnosno nastup na ciljnom tržištu. Čest je slučaj da su svi elementi jednog seoskog turističkog domaćinstva odgovarajuće razvijeni, ali nedostaju gosti. Kad je promocija u ruralnom turizmu u pitanju, neophodno je iskoristiti sve dostupne marketiške kanale, odnosno promotivne alate. Domaćini se najčešće u potpunosti oslanjaju na rad lokalne turističke organizacije, ali iako joj je promocija u opisu posla, nerealno je očekivati da turistička organizacija radi agencijski posao pojedinačnom domaćinstvu.

Neki od najefikasnijih, a ujedno i lako dostupnih kanala za marketinške aktivnosti mogu biti:

- uspostavljanje vlastitog veb-sajta i/ili naloga na društvenim mrežama (Fejsbuk, Tviter, Instagram)
- oglašavanje na specijalizovanim nacionalnim i internacionalnim portalima (npr. www.selo.rs i dr.)
- ciljano oglašavanje na društvenim mrežama
- direktna promocija (promotivni događaji, lične preporuke i dr.)
- učešće u izradi promotivnih materijala sa lokalnom turističkom organizacijom
- povezivanje sa turističkim agencijama u većim urbanim sredinama
- povezivanje sa različitim udruženjima građana
- kreiranje turističkih paketa npr. za tim-bilding, akcijskih ponuda za npr. dečije kampove i dr.

3.3. Saradnja i udruživanje

Performanse turizma mere se kroz konkretne indikatore: prihod od različitih usluga, naplaćena boravišna taksa, zapošljenost u turizmu i povezanim sektorima, imidž destinacije i dr. Uspesne destinacije nude integrisan turistički proizvod, koji i u kontekstu ruralnog turizma podrazumeva efikasno funkcionisanje svakog segmenta u lancu turističkih usluga. Presudno za uspeh celokupne ponude ruralnog turizma u nekoj sredini, pa tako i pojedinačni uspeh domaćinstva, jeste saradnja sa različitim akterima – učesnicima u lancu usluga: lokalna turistička organizacija, turističke agencije i turoperateri, prevoznici, drugi smeštajni i ugostiteljski objekti, atrakcije i muzeji, turistički vodiči, udruženja i drugi.

Lanac turističkih usluga

Efikasno upravljanje i razvoj ponude ruralnog turizma, pretpostavlja saradnju, ali takođe ističe i mogućnost udruživanja različitih aktera na nivou sektora ili teritorije. Akteri mogu da se udružuju u formi organizacije ili kompanije za upravljanje u turizmu, klastera, lokalne akcione grupe ili udruženja, a prednosti su mnogostruke:

- Veća prohodnost i zajedničko istupanje prema resornim vlastima u vezi pitanja koja zahtevaju odgovore, podršku i blagovremenu reakciju u sektoru
- Manja pojedinačna ulaganja u promotivne aktivnosti i materijal
- Zajednički nastup na sajmovima i manifestacijama
- Zajednička komunikacija prema ciljnim tržištima, odnosno perspektivnim posetiocima
- Mogućnost stvaranja zajedničke i raznovrsnije ponude, te dužeg zadržavanja gostiju na destinaciji
- Mogućnost obuka, širenja znanja i ostvarenja veće kohezije u sektoru
- Mogućnost učešća na javnim konkursima koji su usmereni na unapređenje života na selu i razvoj ruralnog turizma
- Mogućnost uspostavljanja i razvoja saradnje sa drugim organizacijama koje se bave razvojem ruralnog turizma na području okolnih opština, države, ali i prekogranične saradnje
- Očuvanje životne sredine i lokalne kulture
- Stvaranje boljeg imidža turističke destinacije u ruralnom turizmu, brendiranja proizvoda i teritorije

Umesto zaključka

U razvoju ruralnog turizma učestvuje više aktera od samog domaćinstva. Ruralni turizam za mnoge krajeve u Srbiji predstavlja izvrsnu razvojnu šansu, pre svega za domaćinstva u nerazvijenim ruralnim sredinama, koja kroz ovaj oblik privređivanja mogu značajno da unaprede svoj ekonomski status. Usluge u ruralnom turizmu, idealno se dopunjuju sa poljoprivrednom proizvodnjom i drugim uobičajnim aktivnostima na selu, poput spremanja zimnice i drugih tradicionalnih proizvoda, rukotvorina, starih zanata, održavanja manifestacija i celokupnog iskustva autentičnog srpskog sela. U svim nacionalnim strateškim dokumentima razvoj ruralnog turizma ima primarno mesto, po uzoru na mnoge zemlje Evropske unije, koje su veliki deo turističke delatnosti bazirali upravo na razvoju ruralnog turizma. U narednim godinama je moguće očekivati sve veću ekspanziju ruralnog turizma, kao i mnogo veća sredstva za podršku razvoju ovog oblika turizma (nacionalna sredstva, IPARD i dr.).

Više informacija

Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija Republike Srbije www.mtt.gov.rs

Ministarstvo finansija Republike Srbije, Poreska Uprava www.poreskauprava.gov.rs

Ministarstvo finansija Republike Srbije, Uprava za trezor www.trezor.gov.rs

Turistička organizacija Srbije www.tos.rs

Turistička organizacija Grada Požarevca www.turistickaorganizacijagradapozarevca.rs

Turistička organizacija Petrovac na Mlavi www.topetrovacnamlavi.com

Turistička organizacija Kučevo www.tokucevo.org

Turistička organizacija Žagubica www.tozagubica.rs

Turistička organizacija Malo Crniće www.toomc.org

Turistička organizacija Veliko Gradište www.tovg.org

Turistička organizacija Golubac www.togolubac.rs

Turistička organizacija Žabari www.zabari.org.rs

Turistička organizacija Velika Plana www.velikaplana.rs

Turistička organizacija Smederevska Palanka www.smederevskapalanka.rs

Turistička organizacija Grada Smedereva www.visitsmederevo.com

Priručnik za ruralni turizam, Turistička organizacija Vojvodine, 2015.

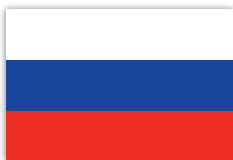
<https://vojvodinaonline.com/media/2015/12/Ruralni-vodic-2015-Latinica1.pdf>

„Ukusi Regiona Braničevo-Podunavlje”

Regionalna razvojna agencija “Braničevo-Podunavlje” doo

Stari korzo 30/3, 12 000 Požarevac, tel: +381 12 510 824, office@rra-bp.rs, www.rra-bp.rs

Uz finansijsku podršku Ruske Federacije

Regionalna razvojna agencija
Braničevo – Podunavlje

*Empowered lives.
Resilient nations.*